

مجموعه آثار حضرت آیت الله العظمی مظهری

فهرست نویسی پیش از انتشار: کتابخانه ملی ایران

سرشناسه	مظاهری، حسین، ۱۳۱۲ -
عنوان و نام پدیدآور	مناسک حج: مطابق با فتاوی مرجع عالیقدر حضرت آیه الله العظمی مظاهری «مذللہ العالی»
مشخصات نشر	قم: مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (ع)، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	۳۲۶ ص.؛ ۱۶/۵ × ۱۲ س.م.
فروست	مجموعه آثار حضرت آیه الله العظمی مظاهری؛ ۱۲. فقه/ ۳.
شابک	۱ - ۱۱ - ۲۹۸۵ - ۹۶۴ - ۹۷۸ : ۱۵۰۰۰ ریال.
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه به صورت زیر نویس.
موضوع	حج
موضوع	حج - فتاواها
رده بندی کنگره	۱۳۸۷ : ۸ م ۵۸۳ / م ۱۸۸ BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۲۵۷ :
شماره کتابشناسی ملی	۱۳۱-۷۰۳ :

مسند حج

بہ انضمام!

اسرار حج

آداب و مستحبات زیارت

مکہ مکرمہ و مدینہ منورہ

مطابق با فتاویٰ

مرجع عالیقدر حضرت آیۃ اللہ العظمیٰ رضا علیہ السلام

مجلس شورای اسلامی ایران

مناسک حج

مجموعه آثار- ۱۲- فقه/ ۳

مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی مظاهری مدظله العالی

ناشر: مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (ع)

نوبت چاپ: چهارم (اول در این مؤسسه) / مهرماه ۱۳۸۷

چاپ: هشت بهشت

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۸۵-۱۱-۱

② تمام حقوق برای مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (ع) محفوظ است

مراکز توزیع: ۱) مؤسسه فرهنگی مطالعاتی الزهراء (ع) - دفتر اصفهان

تلفن و دورنگار: ۴۴۶۳۶۷۱ - ۰۳۱۱

آدرس اینترنتی: www.al-zahra.ir

۲) خدمات فرهنگی فدک - اصفهان، خیابان مسجد سید

تلفن: ۰۳۱۱ - ۲۲۰۵۴۸۵

سخن ناشر

حج یکی از واجبات ارزشمند دین مبین اسلام و یکی از عبادات مهم این آئین حیات بخش به شمار می رود که بز هر مسلمان مکلفی که مستطیع باشد، یک مرتبه در طول عمر واجب می شود.

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا

وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾^۱

اهمیت به جا آوردن حج ابراهیمی به اندازه ای است که اگر کسی - در صورت استطاعت - آن را به جا نیاورد، از منظر قرآن کریم در زمره کافران قرار می گیرد.

حج عبادتی است کامل و مانند سایر عبادات دارای دو بعد ظاهری و باطنی می باشد. بعد ظاهری یا فقهی حج شامل مناسکی است که حج گزار باید در ایام خاصی به جا آورد و هر یک از اعمالی که توسط وی انجام می شود، دارای اسرار عرفانی

نهفته‌ای است که توجّه به آن اسرار، بعد باطنی یا صورت عرفانی، اخلاقی حج را برای او نمایان می‌سازد.

لزوم توجّه و اهتمام حج گزار به رازهای شگفتِ نهفته در فریضه انسان ساز حج، موجب شده است که مرجع عالیقدر حضرت آیت الله العظمی مظاهری «مدظله العالی» در طبع اول مناسک حج (سال ۱۳۷۳ شمسی) ضمن بیان احکام فقهی، به نگارش بخشی تحت عنوان «اسرار حج» بپردازند و با تبیین منازل عرفانی حج، راه تقرّب به درگاه حضرت حق «جلّ و علا» را برای سالکان آن طریق هموار نمایند.

طبع حاضر مناسک حجّ معظم له (طبع چهارم) نیز شامل احکام و مناسک «عمره تمتّع» و «حجّ تمتّع» با ویرایش جدید و «اسرار حج» می باشد که پس از افزودن آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره، به چاپ رسیده است.

امید است علاقه مندان و جویندگان اسرار عرفانی حجّ بتوانند با بهره گیری از تعالیم نورانی قرآن و عترت (علیهم السلام)، حجّ خود را در دو بُعد ظاهری و باطنی به نحو احسن انجام داده و با حجّ مقبول و سعی مشکور به وطن خود بازگردند.

«الله ولیّ الهدایة و التوفیق»

فهرست

۵ سخن ناشر

فصل اول: تعاریف و کلیات (۴۸-۷)

۹	 حج
۱۰	 وجوب حج
۱۰	 فوریت وجوب حج
۱۱	 شرایط وجوب حج
۱۱	 اول: بلوغ
۱۲	 دوم: عقل
۱۵	 سوم: قدرت
۱۵	 ۱- قدرت بدنی
۱۷	 ۲- باز بودن راه
۱۸	 ۳- داشتن وقت کافی
۱۸	 چهارم: علم
۱۹	 پنجم: استطاعت
۲۳	 استطاعت بدلی

۲۴	ششم: آزاد بودن
۲۵	هفتم: عدم تزاحم یا انجام واجب یا ترک حرام مهم‌تر
۲۶	نیابت در حج
۳۲	وصیت به حج
۳۶	حج و تقلید
۳۶	حج و خمس
۳۸	حج استحبابی
۴۰	حج نذری
۴۱	اقسام حج
۴۲	حج افراد
۴۴	موارد تبدیل حج تمتع به حج افراد
۴۵	حج قرآن
۴۶	عمره مفرده

فصل دوم: اعمال عمره و حج تمتع (۱۹۴-۴۹)

۵۱	زمان حج و عمره
۵۲	عمره تمتع
۵۲	سیر اجمالی اعمال عمره تمتع
۵۳	اجزاء عمره تمتع
۵۳	اول: احرام
۵۳	مکان احرام

۵۷	واجبات احرام.....
۵۷	۱. نیت.....
۵۸	۲. لباس احرام.....
۶۰	۳. تلبیه.....
۶۲	مستحبات احرام.....
۶۵	مکروهات احرام.....
۶۵	محرمات احرام.....
۶۶	۱. هرگونه بهره‌گیری و التذاذ جنسی.....
۶۷	۲. استمناء.....
۶۸	۳. عقد کردن.....
۶۹	۴. پوشیدن لباس دوخته (مخصوص مردان).....
۷۱	۵. پوشاندن سر (مخصوص مردان).....
۷۲	۶. پوشاندن روی پا (مخصوص مردان).....
۷۳	۷. سایه قرار دادن (مخصوص مردان).....
۷۴	۸. پوشاندن صورت (مخصوص زنان).....
۷۵	۹. استعمال عطریات.....
۷۶	۱۰. زینت کردن و استفاده از زیورات.....
۷۷	۱۱. نگاه کردن در آئینه.....
۷۸	۱۲. بیرون آوردن خون از بدن.....
۷۹	۱۳. کندن یا کشیدن دندان.....
۸۰	۱۴. ناخن گرفتن.....

۱۵. ازاله مو ۸۱
۱۶. فسوق ۸۱
۱۷. جدال ۸۲
۱۸. کشتن و انداختن جانوران بدن ۸۳
۱۹. شکار حیوان وحشی ۸۴
۲۰. کندن درخت و گیاه حرم ۸۵
- جدول خلاصه محرمات احرام و کفارات ۸۶
- دوم: طواف ۸۹
- ترک طواف ۸۹
- زمان طواف ۸۹
- مکان طواف ۹۰
- نیابت در طواف ۹۰
- واجبات طواف ۹۱
۱. نیت ۹۱
۲. طهارت از حدث ۹۲
۳. پاک بودن بدن و لباس ۹۷
۴. ختنه ۹۸
۵. ستر عورت و رعایت پوشش ۹۹
۶. شروع طواف از حجر الاسود و ختم به آن ۹۹
۷. بودن کعبه معظمه در سمت چپ ۱۰۰
۸. انجام طواف بیرون از حجر اسماعیل ۱۰۲

فهرست / ۳۳۱

۹. بیرون بودن از کعبه معظمه ۱۰۲
۱۰. انجام هفت شوط کامل و پی در پی ۱۰۳
- احکام قطع طواف ۱۰۶
- احکام طواف مستحب ۱۰۹
- آداب و مستحبات طواف ۱۱۱
- سُوم: نماز طواف ۱۱۶
- ترک نماز طواف ۱۱۶
- کیفیت نماز طواف ۱۱۷
- زمان نماز طواف ۱۱۹
- مکان نماز طواف ۱۲۰
- مستحبات نماز طواف ۱۲۱
- چهارم: سعی بین صفا و مروه ۱۲۳
- ترک سعی ۱۲۴
- زمان سعی ۱۲۴
- مکان سعی ۱۲۴
- نیابت در سعی ۱۲۵
- واجبات سعی ۱۲۶
۱. نیت ۱۲۶
۲. شروع سعی از صفا و ختم به مروه ۱۲۶
۳. انجام سعی در مسعی و زوبه صفا و مروه ۱۲۷
۴. انجام هفت دور کامل و پی در پی ۱۲۷

۱۲۹	۵. مختون بودن
۱۳۰	احکام قطع سعی
۱۳۰	آداب و مستحبات سعی
۱۳۶	پنجم: تقصیر
۱۳۸	احکام فاصله زمانی بین عمره تمتع و حج تمتع
۱۴۰	اعمال حج تمتع
۱۴۱	سیر اجمالی اعمال حج
۱۴۲	اجزاء حج تمتع
۱۴۲	اول: احرام حج
۱۴۲	نیت احرام حج
۱۴۳	زمان و مکان احرام حج
۱۴۳	ترک احرام حج
۱۴۴	مستحبات احرام حج تا وقوف در عرفات
۱۴۵	مراحل خروج از احرام حج
۱۴۶	تعیین روز عرفه و عید قربان
۱۴۶	دوم: وقوف در عرفات
۱۴۹	مستحبات وقوف در عرفات
۱۵۵	سوم: وقوف در مشعرالحرام
۱۵۹	مستحبات وقوف در مشعرالحرام
۱۶۱	چهارم: رمی جمره عقبه
۱۶۷	مستحبات رمی جمره عقبه

۱۶۸	پنجم: قربانی
۱۷۰	نیابت در قربانی
۱۷۲	بدل قربانی
۱۷۳	مستحبات قربانی
۱۷۴	ذبح كفاره
۱۷۵	ششم: حلق یا تقصیر
۱۷۸	مستحبات حلق یا تقصیر
۱۷۸	هفتم تا یازدهم: اعمال مکه
۱۸۳	دوازدهم: بیتوته در منی
۱۸۵	سیزدهم: رمی جمرات سه گانه
۱۸۷	مستحبات رمی جمرات سه گانه
۱۸۸	احکام مصدود و محصور
۱۹۱	احکام متفرقه و تذکرات اخلاقی

فصل سوم: اسرار حج (۲۳۲-۱۹۵)

۱۹۷	منازل حج
۱۹۷	منزل اول: سیر من الخلق الى الحق
۲۰۷	منزل دوم: سیر من الحق فی الحق
۲۲۶	منزل سوم: سیر من الحق الى الخلق

فصل چهارم: آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه و مدینه منوره

(۲۲۶-۲۳۳)

۲۳۵	آداب و مستحبات زیارت مکه معظمه
۲۳۵	آداب ورود به حرم
۲۳۶	آداب ورود به مسجدالحرام
۲۴۱	مستحبات مکه مکرمه
۲۴۲	آداب و مستحبات زیارت مدینه منوره
۲۴۳	اهمیت زیارت
۲۴۶	افضل زیارات
۲۴۷	زیارت شرک نیست
۲۴۹	اکمال حج و عمره
۲۵۱	دعا در محضر وسائط فیض الهی
۲۵۲	زیارت از نزدیک
۲۵۴	زیارت در آئینه روایات
۲۵۹	مسجدالنبی ﷺ و اهمیت آن
۲۶۱	آداب کلی زیارت
۲۶۳	تذکرات اخلاقی زیارت مدینه منوره
۲۶۸	زیارات خاصه
۲۶۸	کیفیت زیارت حضرت رسول ﷺ
۲۷۲	زیارت رسول خدا ﷺ هنگام وداع
۲۷۲	زیارت حضرت زهرا ﷺ

فہرست / ۳۲۵

۲۷۵	زیارت دیگر حضرت زہرا علیہا السلام
۲۷۵	قبرستان بقیع
۲۷۷	زیارت ائمہ بقیع علیہم السلام
۲۸۰	زیارت وداع ائمہ بقیع علیہم السلام
۲۸۱	زیارت حضرت حمزہ علیہ السلام
۲۸۴	زیارت فاطمہ بنت اسد مادر امیرالمؤمنین علیہ السلام
۲۸۶	زیارت اہل قبور
۲۸۷	دیگر مساجد و اماکن متبرکہ مدینہ منورہ
۲۸۹	دعای کمیل
۲۹۶	زیارت امین اللہ
۲۹۷	زیارت جامعہ کبیرہ
۳۰۵	دعای عرفہ
۳۲۴	مناجات حضرت امیرالمؤمنین علیہ السلام
۳۲۷	فہرست